

1 Katere so različne vrste ukrepov?

V slovaškem pravu so priznani pojmi „nujni ukrepi“, „ukrepi zavarovanja“ in „zavarovanje dokazov“. Ustrezne določbe vsebujejo člen 324 in naslednji zakona št. 160/2015, tj. zakonika o civilnem pravnem postopku, in – za posebne postopke – člen 360 in naslednji zakona št. 161/2015, tj. zakonika o civilnem nepravdnem postopku.

V okviru ukrepa zavarovanja lahko sodišče obremeni dolžnikovo imetje, pravice ali drugo premoženje, da zavaruje denarno terjatev upnika, kadar obstaja bojazen, da bo izvršitev ogrožena.

Nujni ukrep sodišče odredi, kadar je treba takoj urediti razmere ali kadar obstaja bojazen, da bo izvršitev onemogočena, in če cilja, ki se uresničuje, ni mogoče doseči z ukrepom zavarovanja. S tako odločitvijo se lahko tudi zagotovi učinkovitost prihodnje izvršitve sodne odločbe.

Zavarovanje dokazov omogoča, da se dokazi (vseh vrst, ne glede na to, ali jih je podala priča, izvedenec ali podobno) pred začetkom postopka zavarujejo na podlagi vloženega predloga – ne na pobudo sodišča. Pričakuje se, da lahko ta predlog vložijo oseba s procesnim upravičenjem za vložitev predloga za začetek postopka, v katerem se lahko uporabijo rezultati zavarovanja dokazov.

2 Pod katerimi pogoji se lahko odredijo taki ukrepi?

2.1 Postopek

Nujni ukrep ali ukrep zavarovanja odredi okrožno sodišče, ki je stvarno pristojno za odločanje v zadevi.

Sodišče odredi nujni ukrep ali ukrep zavarovanja na podlagi vloženega predloga. Predloga ni treba vložiti, kadar se nujni ukrep ali ukrep zavarovanja nanaša na postopek, ki ga lahko sodišče začne po uradni dolžnosti.

Obvezno pravno zastopanje ni predpisano z zakonom.

V skladu z ustreznim zakonom se za vložitev predloga za odreditev ali prenehanje ukrepa zaračuna sodna taksa v višini 33 EUR.

Za zavarovanje dokazov se sodna taksa ne plača. Stroške dokazov, ki se ne krijejo s predujmom, plača država. Vendar lahko sodišče stranki, ki ni upravičena do oprostitve plačila sodnih taks, odredi, naj položi predujem za stroške dokazov, pri čemer je upravičena do poznejšega povračila.

Zakon tudi v tem primeru ne določa obveznega pravnega zastopanja.

Dokazi se lahko tako zavarujejo v pravnih in nepravdnih postopkih.

2.2 Glavni pogoji

Sodišče lahko odredi nujne ukrepe pred postopkom, med njim ali po njem. Pri ukrepih zavarovanja se obremenitev naloži z izdajo naloga za ukrep zavarovanja.

Pred postopkom v glavni stvari, med njim in po njem se lahko dokazi zavarujejo na podlagi vloženega predloga, kadar obstaja bojazen, da dokazov pozneje sploh ne bo mogoče pridobiti ali jih bo zelo težko pridobiti. Zavarovanje dokazov je v pristojnosti sodišča, ki je stvarno pristojno za odločanje v zadevi, ali sodišča, na območju pristojnosti katerega je mogoče najti dokaze, ki so ogroženi. Zakonik o civilnem pravnem postopku poleg splošnih določb vsebuje tudi posebne določbe o zavarovanju dokazov v zadevah s področja intelektualne lastnine.

3 Cilj in predmet takih ukrepov

3.1 Katere vrste premoženja so lahko predmet takih ukrepov?

Sodišče lahko naloži nujni ukrep, s katerim od stranke zlasti zahteva:

- naj plačuje preživnino v potrebnem obsegu;
- naj otroka preda v varstvo in vzgojo drugemu staršu ali osebi, ki jo je določilo sodišče;
- naj zagotovi vsaj del plače, če je zaposlena, kadar vložnik predloga iz resnih razlogov ni zaposlen;
- naj da znesek denarja ali premoženje v sodno hrambo;
- naj ne razpolaga z določenim premoženjem ali pravicami;
- naj izvede določeno dejanje, se tega dejanja vzdrži ali ga dopusti;
- naj začasno ne vstopa v hišo ali stanovanje, v katerem prebiva bližnja oseba ali oseba, ki je v njeni oskrbi ali varstvu ter v zvezi s katero obstaja utemeljen sum nasilja;
- naj se vzdrži ravnanja, s katerim bi kršila ali ogrozila pravico intelektualne lastnine.

3.2 Kakšni so učinki takih ukrepov?

Opredelitve vrst nujnih ukrepov so mišljene kot primeri, kar pomeni, da lahko sodišče nujne ukrepe odredi tudi na drugih področjih.

Nujni ukrep ali ukrep zavarovanja, v okviru katerega se mora stranka vzdržati razpolaganja s premoženjem ali pravicami, pomeni prepoved razpolaganja s premoženjem ali pravicami, kadar na primer obstaja bojazen, da bi jih toženec lahko zapravil (jih prenesel na drugo osebo, uničil ali poškodoval itd.).

Sodišče lahko o nujnem ukrepu ali ukrepu zavarovanja odloči, ne da bi zaslišalo stranke. Povedano drugače, ni nujno, da pred izdajo odločbe stranke zasliši.

Gre za načelo, povezano z dejstvom, da bi zaslišanje lahko ogrozilo cilj nujnega ukrepa in ukrepa zavarovanja, ter z dejstvom, da se pri takem sodnem dejanju dokazi načeloma ne pridobivajo. To pa ne pomeni, da sodišče ne more odrediti zaslišanja strank. Če to stori, mora upoštevati vsa pravila v zvezi s pridobivanjem dokazov med postopkom. Če sodišče pridobiva dokaze samo v obliki listin, se taki dokazi ne pridobijo na javnem zaslišanju, temveč uveljavi diskrecijsko pravico, ne da bi komuniciralo s strankami.

Nujni ukrep je izvršljiv ob vročitvi, razen če ni s posebno zakonodajo drugače določeno.

3.3 Kakšna je veljavnost takih ukrepov?

Nujni ukrep ali ukrep zavarovanja preneha:

- z iztekom obdobja, za katero je bil odrejen;
- če je bil odrejen po začetku postopka v glavni stvari in prvostopenjsko sodišče ali pritožbeno sodišče tožbo zavrže ali ustavi postopek;
- če sodišče v sodbi določi rok za vložitev zahtevka v postopku v glavni stvari, vendar v navedenem roku tak zahtevek ni vložen;
- če sodišče ugodno tožbi v postopku v glavni stvari;
- ko ni več nujen glede na stanje izvršitve.

4 Ali se je zoper ukrep mogoče pritožiti?

Pritožba zoper odredbo za nujni ukrep ali ukrep zavarovanja je dopustna. Za odločanje o pravnem sredstvu je pristojno pritožbeno sodišče s stvarno pristojnostjo, tj. drugostopenjsko sodišče, nadrejeno prvostopenjskemu sodišču, ki je odredilo nujni ukrep ali ukrep zavarovanja.

Pritožbe se v 15 dneh po vročitvi sodbe vložijo pri sodišču, ki je izdalo sodbo, zoper katero se vlaga pritožba. Vložitev pritožbe nima odložilnega učinka.

Zadnja posodobitev: 14/01/2019

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezne kontaktne točke pri Evropski pravosodni mreži, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvornika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska pravosodna mreža v civilnih in gospodarskih zadevah ter Evropska komisija ne prevzemata nobene odgovornosti v zvezi z informacijami in podatki v tem dokumentu. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.